

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО; ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПРАВО

Олена Юріївна ДИМІНСЬКА,

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри міжнародного та європейського права
Хмельницького університету управління та права,
chernyack.lena@gmail.com

УДК 341.96: 341.018: 340.137.3

ПРАВОВА ПРИРОДА CESL У КОНТЕКСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ДОГОВІРНОГО ПРАВА ЄС

Проведено дослідження змісту та значення CESL для гармонізації договірної права ЄС. У межах дослідження обґрунтовано підстави та компетенцію ЄС у сфері регулювання контрактного права. Наголошується на специфіці змісту та форми CESL порівняно з іншими актами гармонізації договірної права ЄС. Спільне європейське право купівлі-продажу є важливим рішенням для відсутніх проблем продавця та споживача, що стосуються витрат і правової невизначеності при купівлі-продажу в межах транскордонного внутрішнього ринку Європи. Автор аналізує зміст та форму Пропозиції Європейської Комісії щодо регулювання договорів купівлі-продажу, а також текст CESL і робить висновок про те, що вибір CESL не є вибором застосовного права в значенні правил міжнародного приватного права. Сфера дії Регламенту обмежується використанням для транскордонних операцій з продажу товарів для B2C та B2B, з метою постачання цифрового контенту, та для супутніх послуг, виключаючи змішані контракти та кредитні договори, якщо сторони договору дали згоду на його застосування. До регулювання CESL належать загальні принципи, вимоги до переддоговірної інформації, контрактів, укладених електронними засобами зв'язку, особливості укладення договору, право на відмову від договору, правила тлумачення

чення договору та наслідки визначення недобросовісних умов договору, положення про відшкодування шкоди, реституцію. На думку автора, неприйняття CESL та запропоновані на заміну директиви є глибоким розчаруванням для бізнесу та наукової спільноти. ЄС на сьогодні повертається до фрагментарного регулювання договірних відносин, як це було на початку його існування, оскільки запропоновані нові директиви обмежені питаннями відповідності договору за участю споживача та засобами захисту прав споживача. Потенційні користувачі CESL виступають за глибшу гармонізацію європейського контрактного законодавства. Обґрунтовано, що особливістю та перевагою CESL мало стати саме те, що він був би факультативним інструментом, який застосовувався б тільки тоді, коли сторони дали на це взаємну згоду, залишаючи чинним договірне право країн-членів.

Ключові слова: договірне право ЄС, гармонізація, купівля-продаж, захист прав споживачів, єдиний цифровий ринок, внутрішній ринок ЄС.

Європейська інтеграція, заснована у 1950-х роках, на сьогодні знаходиться під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників: кордони перебувають під тиском біженців, економічні кризи останніх десятиліть мають негативні впливи не тільки на економічний стан кожної країни-члена ЄС, але й усього співтовариства; вихід (чи, швидше, «гра у вихід») Великобританії дає додаткові підстави опонентам ЄС говорити про політичну кризу й найближчий розпад цього політико-правового утворення.

Такі політичні та економічні кризові явища негативно впливають і на сферу міжнародної торгівлі, в тому числі за рахунок того, що вона будується на великій кількості контрактів, що регулюються різними національними законами та низкою розпорошених регламентів та директив на рівні ЄС, що здебільшого стосуються захисту прав споживачів, особливостей вирішення спорів у цій сфері, розвитку та існування електронної комерції та захисту інформації в *Digital Single Market*.

Визнаючи, що розрізнені правила контрактного права створюють перешкоди для міжнародної торгівлі, різні міжнародні та регіональні організації працюють над зменшенням таких перешкод шляхом розробки єдиних модельних правил (Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (CISG), Принципи УНІДРУА та ін.

На початку 2000-х ЄС також активізував роботу в цій сфері, розробивши низку проектів, що можуть претендувати на ефективні та значимі приклади *soft law* у сфері контрактного права (*The Principles of European Contract Law (PECL)* та *Draft Common Frame of Reference (DCFR)*). Однак вказані вище політичні та економічні чинники не дають змоги вказаним актам перейти у статус «*hard law*», зважаючи на їх критику та побоювання окремих країн у зменшенні їх економічно-

го, політичного та правового суверенітету за рахунок прийняття вказаних актів.

3 березня 2010 р. Європейська Комісія запропонувала нову політичну стратегію «Європа 2020 — Європейська стратегія інтелектуального, сталого і всеохоплюючого економічного зростання» [1], спрямовану на підтримку зайнятості, продуктивності та соціальної єдності в Європі. Серед іншого Комісією у Стратегії зосереджено увагу на проблемах функціонування внутрішнього ринку в контексті договірних відносин зі споживачами, що повинні мати належний рівень знань та навичок, щоб при укладенні договорів мати справу з величезною кількістю правових порядків країн-членів ЄС.

Одним із варіантів подолання цих питань Комісія запропонувала запровадження гармонізованих рішень для контрактів за участю споживачів, модельних договорів у межах ЄС та досягнення прогресу в напрямку субсидіарного єдиного договірного акта. Саме у зв'язку із цим активізувалась робота над проектом Спільного європейського акта про купівлю-продаж (*Common European Sales Law (CESL)*), яка, однак, завершилась у 2015 році призупиненням його впровадження на законодавчому рівні. Разом із тим зміст та значення CESL для регулювання договірних відносин у сфері купівлі-продажу не варто недооцінювати, у зв'язку із чим існує потреба в його вивченні.

Питанням процесів уніфікації та гармонізації договірного права ЄС неодноразово приділяли увагу такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як: Дж. Бергер, А. Вульф, О. Гайдулін, Ф. Гомез, О. Демін, В. Денисов, А. Довгерт, І. Діковська, К. В. Еббот, О. Київець, Д. Ландо, О. Ландо, В. Мак, О. Мережко, Дж. Нолан, В. Плавич, А. Сенден, Д. Снідал, Р. Стефанські, Р. Стефанчук, Г. Фединяк, Я. Функ та ін.

Основним аргументом на користь розробки та запровадження необов'язкового правового інструменту в досліджуваній сфері залишається твердження, що розбіжності між національними законодавчими актами у сфері контрактного права є одними з найбільших бар'єрів, що перешкоджають завершенню побудови ефективного механізму функціонуванню внутрішнього ринку ЄС.

Залишаючи поза увагою всі запропоновані ЄС акти гармонізації контрактного права, зосередимо свою увагу лише на CESL, що має вузьке значення, оскільки стосується лише особливостей транскордонної купівлі-продажу.

Одним з головних завдань цього факультативного правового інструменту є допомога продавцям та споживачам в уникненні труднощів, пов'язаних з опрацюванням численних обов'язкових положень національних правопорядків споживачів. У ЄС правила вибору права гармонізовані Регламентом Рим I. Зокрема правила захисту прав споживачів, що викладені в ст. 6 (1) вказаного акта, вимагають застосовувати право звичайного місця проживання споживача при здійсненні транскордонної купівлі-продажу. Згідно зі ст. 6 (2) цього Регламенту, договірні сторони також можуть вибирати інше право, але цей вибір не може позбавити споживача захисту, наданого йому

обов'язковими положеннями закону його звичайного місця проживання. Презентуючи CESL, Комісія наголошувала на складнощях, що впливають з цих правил захисту прав споживачів, які можуть стати перешкодою для транскордонної торгівлі між продавцями та споживачами на європейському внутрішньому ринку, зважаючи на кількість та різноплановість внутрішнього контрактного законодавства країн-членів ЄС. Фактично на продавця покладається обов'язок володіти інформацією про обов'язкові положення національного права споживача й визначати, чи забезпечують ці обов'язкові положення більш високий рівень захисту, ніж ті, які вони обрали, укладаючи контракт. Якщо так, то продавець зобов'язаний дотримуватися цих обов'язкових положень [2, р. 149–150]. Саме тому передбачалось, що CESL стане спрощеним регулятором у сфері транскордонної торгівлі, що пропонує сторонам-учасникам набір гармонізованих положень.

Спільне європейське право купівлі-продажу є важливим рішенням для таких відчутних проблем продавця та споживача: витрати та правова невизначеність при купівлі-продажу в межах транскордонного внутрішнього ринку Європи. CESL, по суті, є інноваційним підходом, оскільки, відповідно до принципу пропорційності, він зберігає правові традиції та культуру держав-членів, надаючи при цьому право вибору використовувати його продавцю. Ефективність для споживачів пояснюється не тільки високим рівнем захисту, але й тим, що його використання призведе до зниження цін і можливостей розширення асортименту продукції та належного рівня конкуренції на ринку. Для продавців запровадження CESL також могло б скоротити бюрократичні та трансакційні витрати, сприяючи збільшенню обсягів транскордонної торгівлі та зростання європейської економіки.

CESL мав на меті обмежену сферу застосування, зважаючи на добровільність, і застосовування тільки за взаємної згоди обох сторін контракту. Передбачалось, що можливість вибору CESL як правового механізму буде доступна лише для обмеженої групи суб'єктів, а саме контрактів з продавцями, що мають ознаки малого або середнього бізнесу (використання менше 250 працівників і щорічний оборот до 50 млн євро).

11 жовтня 2011 р. Комісія запропонувала проект CESL для Європейського Союзу [3]. Пропозиції починаються з Пояснювального меморандуму, що визначає контекст Пропозиції і відображає результати консультацій із зацікавленими сторонами, оцінки впливу та правові елементи пропозиції. Друга частина містить «Пропозиції до Регламенту Європейського Парламенту та Ради щодо Спільного європейського акта про купівлю-продаж» («Запропонований Регламент»), що складається з 16 статей. Власне текст CESL, що є самостійним набором правил контрактного права, є Додатком I до вказаних Пропозицій. Існує також Додаток II, що містить стандартне інформаційне повідомлення, яке продавець повинен надати споживачеві до укладення угоди про використання CESL.

Зважаючи на правову традицію викладу нормативних актів, важливе значення для аналізу має не тільки аналіз власне CESL, але і Пояснювального меморандуму, оскільки він визначає компетенцію ЄС у контрактній сфері, а також визначає межі впливу загальноєвропейського акта на правові системи країн-членів ЄС. Пояснювальний меморандум узагальнив загальний контекст Пропозиції з посиланням на існуючу мінімальну гармонізацію у сфері контрактного права з допомогою директив та повну гармонізацію окремих сфер у зв'язку із прийнятою Директивою про права споживачів [4]. На міжнародному рівні в Меморандумі згадується CISG, вказуючи на те, що вона залишає важливі питання поза межами її компетенції, наприклад, дефект у згоді, недобросовісні умови договору та особливості застосування позовної давності. У Меморандумі також зазначається, що не всі держави-члени підписали CISG і що не існує механізму, який міг би забезпечити її єдине тлумачення. Меморандум також наголошує на Директиві про електронну комерцію як законодавство ЄС, що стосується як B2C, так і B2B контрактів та містить посилання на Регламент Рим I [5], який продовжував би застосовуватися без впливу на CESL.

Меморандум також узагальнює правові механізми CESL, вказуючи, що запропоноване загальноєвропейське законодавство про купівлю-продаж створює в національному законодавстві кожної держави-члена супутній режим контрактного права для контрактів, що охоплюються його сферою дії, який є ідентичним на території ЄС, і буде існувати поряд з існуючими правилами національного контрактного права.

Вибір CESL не є вибором застосовного права в значенні правил міжнародного приватного права. Це скоріше вибір, зроблений у межах національного законодавства, що застосовується відповідно до правил міжнародного приватного права. У випадку, якщо сторони зроблять свій вибір на користь CESL, його правила будуть єдиними національними правилами, що застосовуються до питань, які підпадають під його сферу дії. Однак, оскільки CESL не буде охоплювати всі аспекти контракту, існуючі правила національного законодавства, що застосовуються до договорів купівлі-продажу, регулюватимуть залишкові питання.

Преамбула Регламенту, що є частиною Пропозицій Європейської Комісії, узагальнює аргументацію, що лежить в основі запропонованого інструменту, а також зазначає, що CESL повинна мати однаковий зміст і тлумачення у всіх державах-членах.

Сфера дії Регламенту обмежується використанням для транскордонних операцій з продажу товарів для B2C та B2B, з метою постачання цифрового контенту та для супутніх послуг, виключаючи змішані контракти та кредитні договори, якщо сторони договору дали згоду на його застосування. Таким чином, регулювання дає можливість продавцю покладатися на загальний набір правил і використовувати однакові умови контракту для всіх транскордонних операцій, тим самим зменшуючи непотрібні витрати, забезпечуючи при цьому висо-

кий ступінь визначеності. Регламент також охоплює комплексний набір правил захисту прав споживачів, які забезпечують високий рівень захисту споживачів, підвищують довіру споживачів до внутрішнього ринку та заохочують споживачів здійснювати транскордонні покупки.

Згідно зі ст. 8 Регламенту, вибір CESL вимагає згоди сторін щодо цього. У контрактах B2C вибір CESL є дійсним у випадку, якщо згода споживача надається окремо, чіткою заявою.

Ст. 13 передбачає два варіанти використання CESL для держав-членів: держави-члени можуть зробити це, запровадивши його в національне законодавство та/або для контрактів з продавцями, жоден з яких не є представником малого або середнього бізнесу в розумінні законодавства ЄС.

Текст CESL складається з 186 статей і розділений на вісім частин, що визначають загальні принципи та особливості застосування; вимоги до переддоговірної інформації (варто зазначити, що окремо вимоги про переддоговірну інформацію містяться у всіх нормативних актах ЄС, що стосуються захисту прав споживачів не тільки у сфері купівлі продажу, але у сфері надання послуг та виконання робіт); контракти, укладені електронними засобами зв'язку; особливості укладення договору; право на відмову від договору; правила тлумачення договору та наслідки визначення недобросовісних умов договору; положення про відшкодування шкоди, реституцію.

Проблеми із прийняттям CESL мали декілька векторів. Як ми вже зазначали, запропонований CESL мав бути «факультативним інструментом», тобто він містив би єдиний набір загальноєвропейських правил, які б існували паралельно з контрактним правом держав-членів. Ці правила мали б юридичну силу регулювання ЄС, і тому мали прямо та рівномірно застосовуватися в усьому ЄС (ст. 288 (2) ДФЄС). Проте, їх застосування до конкретних договірних відносин не було б автоматичним, а залежало б від рішення сторін. Пропозиція ґрунтувалася на ст. 114 ДФЄС, яка дозволяє ЄС приймати закони для гармонізації правових норм, що застосовуються на внутрішньому ринку. Проте ця правова конструкція викликала спори, оскільки створення набору правил, паралельних національному законодавству (факультативний інструмент), не «гармонізує» національні правила, але й і не замінює їх.

У вересні 2013 року Комітет з правових питань Європейського Парламенту (JURI) ухвалив свій звіт, що підтримує Пропозицію, зокрема необов'язковий характер документа та правову форму регулювання. Важливо відзначити, що Парламент вирішив обмежити сферу дії CESL лише на дистанційні контракти. Комітет JURI спирався на відгуки двох інших комітетів, пов'язаних з висновком. Комітет з питань внутрішнього ринку та захисту прав споживачів Європейського Парламенту (IMCO) запропонував змінити правову форму CESL на директиву, яка б гармонізувала певні аспекти відповідальності продавця щодо споживачів, доповнюючи тим самим існуючу Директиву про права споживачів.

Комітет IMCO мав «фундаментальні сумніви щодо придатності пропозиції Комісії» і попередив, що створення додаткового інструменту призведе до ускладнення правової ситуації і буде не вигідним для споживачів. Крім того, це призведе до правової невизначеності.

Більш сприятливий висновок був зроблений Комітетом з економічних і монетарних справ Європейського Парламенту (ECON), який підкреслював політичні труднощі, спричинені правовими інструментами, що потребують повного узгодження, і тому підтримував факультативний інструмент.

У лютому 2014 року Парламент ухвалив свою законодавчу резолюцію щодо CESL, запропонувавши обмежити його сферу застосування тільки для транскордонних транзакцій між продавцями та споживачами [6].

Незважаючи на постійне обговорення в Раді ЄС, CESL ніколи не отримував підтримки Ради.

Декілька національних парламентів держав-членів виступили проти пропозиції Комісії щодо CESL через занепокоєння щодо субсидіарності та інших питань. Наприклад, у своєму запереченні щодо субсидіарності німецький Бундестаг стверджував, що вибір Комісією правової основи для CESL є дуже спірним. Вони також мали сумнів щодо припущення Комісії, що розбіжності між контрактним законодавством держав-членів створюють перешкоди для транскордонної торгівлі й чи буде CESL насправді ефективним заходом для подолання цих розбіжностей [7].

Доля пропозиції CESL була вирішена 16 грудня 2014 р., коли Європейська Комісія офіційно включила її до переліку пропозицій, які повинні бути змінені або відкликани, вказуючи на те, що пропозиція буде модифікована для того, щоб повністю розкрити потенціал електронної торгівлі на цифровому єдиному ринку.

Оспорену пропозицію CESL офіційно ніколи не було скасовано, але Рада ЄС не обговорювала її, і Європейський парламент не призначив відповідного доповідача, як того передбачає законодавча процедура. Європейська Комісія відреагувала на таку позицію в робочій програмі 2015 року і представила модифікований текст, який міг би сприяти розкриттю потенціалу електронної комерції на цифровому єдиному ринку.

Запропоновані правила стосувались *Digital Single Market* і включали два проекти законодавчих актів (за умови технічної заміни CESL) щодо контрактів на постачання цифрового контенту й онлайн-контрактів та інших контрактів, укладених на відстані. Вказані пропозиції спираються на досвід, отриманий під час переговорів щодо регулювання CESL. Зокрема вони більше не користуються підходом факультативного інструменту та містять цільовий і цілеспрямований набір повністю гармонізованих правил.

Отож, за результатами таких пропозицій Європейської Комісії, науковцями було висловлено певні надіюсподівання на те, що нові правові інструменти збережуть ідею CESL, висвітливши її в концепції

Digital Single Market. Однак запропоновані нові директиви фактично не мають нічого спільного з CESL [8].

CESL містив положення про загальне контрактне право — укладення, дійсність, тлумачення, зобов'язання сторін, засоби захисту від невиконання, умови про позовну давність тощо. Запропоновані нові директиви не мають нічого подібного. Вони обмежені питаннями відповідності договору та засобами захисту прав споживача. Крім того, Директива про певні аспекти, що стосуються контрактів на поставку цифрового контенту [9] має норми щодо права на припинення довгострокових контрактів, та зміну цифрового контенту, а також Директива про продаж на відстані має правила щодо комерційних гарантій.

Запропонована Директива має на меті запровадити стандартні правила шляхом максимальної гармонізації прав та засобів захисту споживачів, коли цифровий контент у контракті B2C не відповідає умовам укладеного договору. Інноваційною особливістю правил щодо відповідності є те, що коли цифровий контент постачається протягом певного періоду, він повинен відповідати контракту протягом усього терміну дії договору (ст. 6 (3)). Інший варіант полягає в тому, що версія цифрового контенту, що надається споживачу, повинна бути останньою версією, доступною на момент укладення договору (ст. 6 (4)). Вказана Директива може бути дуже корисною, але вона має спеціальне правове регулювання і в жодному разі не замінює CESL.

Європейською Комісією запропоновано також Директиву про певні аспекти, що стосуються контрактів з онлайн-продажу та продаж товарів на відстані [10], яка також є директивою з максимальним рівнем гармонізації, яка могла б стати засобом, подібним до CESL, але її зміст практично обмежується відповідністю та засобами захисту від невідповідності умов договору. На сьогодні вказані директиви на стадії обговорення.

З метою підтримки ідеї запровадження CESL, науковці неодноразово зазначають, що однією з актуальних проблем у дискурсі з питань європейського контрактного права в цілому та CESL зокрема є те, що багато теорій, припущень та прогнозів залишаються без емпіричної підтримки [11, р. 33]. Лише декілька описових емпіричних досліджень розглядають окремі з найбільш актуальних питань і статистичні аналізи, що викликає занепокоєння, оскільки багато спорів, що стосуються європейського контрактного права, можуть бути вичерпані всебічними та надійними емпіричними дослідженнями [12, р. 838], емпіричний аналіз дозволить політикам та академічній спільноті краще оцінити економічні наслідки запропонованих Комісією законодавчих заходів у сфері контрактного права.

Таке емпіричне дослідження було проведено А. Вульфом, що довів таке. Продавці, що брали участь в опитуванні, вважають, що вибір CESL допоможе їм краще вирішувати проблеми, пов'язані з контрактним правом у сфері купівлі-продажу, а також у подальшому розширити свої транскордонні операції. Взагалі, потенційні користувачі CESL виступають за глибшу гармонізацію європейського контрактно-

го законодавства, і це також може бути витлумачено як ознака того, що представники цих продавців загалом також підтримують процес європейської інтеграції. Ці результати підтверджують твердження Європейської Комісії про те, що прийняття CESL було б корисним для продавців і що це дозволить їм поліпшити свою діяльність на європейському внутрішньому ринку [11, р. 46].

Отже, з точки зору тих, хто заінтересований у розробці більш принципового та послідовного європейського контрактного права, неприйняття CESL та запропоновані на заміну директиви є глибоким розчаруванням. ЄС на сьогодні повертається до фрагментарного регулювання договірних відносин, як це було на початку його існування.

Особливістю та перевагою CESL мало стати саме те, що він був би факультативним інструментом, який застосовувався б тільки тоді, коли сторони дали на це взаємну згоду, залишаючи чинним договірне право країн-членів. Разом із тим CESL став інструментом політичного тиску та впливу євроскептиків, які мають на меті довести неможливість та недоцільність функціонування єдиного внутрішнього ринку ЄС, та й ЄС в цілому.

Список використаних джерел

1. Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth 03.03.2010. *EUR-Lex*. URL : <https://goo.gl/buVXjs> (Last accessed: 16.11.2018).
2. Wulf A. J. Institutional Competition between Optional Codes in European Contract Law. A Theoretical and Empirical Analysis. Wiesbaden : Springer Gabler, 2014. 328 p.
3. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a Common European Sales Law. *EUR-Lex*. URL : <https://goo.gl/JBFBpd> (Last accessed: 16.11.2018).
4. Directive 201/83/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on consumer rights, amending Council Directive 93/13/EEC and Directive 1999/44/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directive 85/577/EEC and Directive 97/7/EC of the European Parliament and of the Council Text with EEA relevance. *Official Journal*. L 304. 22.11.2011. P. 64–88.
5. Regulation (EC) No 593/2008 of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 on the law applicable to contractual obligations (Rome I). *Official Journal*. L 177. 04.07.2008. P. 6–16.
6. European Parliament, EPRS, Common European Sales Law, Briefing, 20/02/2014 European Parliament, EPRS, Common European Sales Law, Briefing, 20/02/2014. *European Parliament*. URL : <https://goo.gl/gjbBdw> (Last accessed: 16.11.2018).
7. Commission of the European Union, Annex 2 to the Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Commission Work Programme 2015. A New Start, «COM(2014) 910 final». *European Commission*. URL : <https://goo.gl/C5EgWB> (Last accessed: 16.11.2018).
8. Prastitou Merdi, T. The Proposed New Digital Single Market Contact Law Directives: A New Start for Digital European Contract Law? *EU Internet Law*:

- Regulation and Enforcement*. Springer International Publishing AG, 2017. P. 125–161.
9. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content. *EUR-Lex*. URL : <https://goo.gl/nk9Jnk> (Last accessed: 16.11.2018).
  10. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on certain aspects concerning contracts for the online and other distance sales of goods. *EUR-Lex*. URL : <https://goo.gl/sgjLFx> (Last accessed: 16.11.2018).
  11. Wulf A. J. Who would Use the Common European Sales Law? An Empirical Analysis of Consumer Cross-Border Contracts in the European Internal Market. *Polish Yearbook of Law & Economics*. 2016. № 6. P. 31–50.
  12. Faust F. Comparative Law and Economic Analysis of Law. *The Oxford Handbook of Comparative Law* / by ed. M. Reimann, R. Zimmermann. Oxford : Oxford University Press, 2008. P. 837–865.

Рекомендовано до друку кафедрою міжнародного та європейського права
Хмельницького університету управління та права
(протокол № 4 від 26 листопада 2018 року)

Надійшла до редакції 01.12.2018

Dyminska, O. Yu. The Legal Nature of CESL in the Context of the Harmonization of the EU's Contract Law

A study of the content and significance of CESL for the harmonization of EU contract law has been conducted. The study substantiates the basis and competence of the EU in the field of contract law regulation. The author emphasizes the specifics of content and form of CESL in comparison with other acts of harmonization of EU contract law. A common European sale and purchase law is an important solution for the seller and consumer's perceived problems regarding costs and legal uncertainty in the sale and purchase within the European internal market. The author analyses the content and form of the Proposal of the European Commission for the regulation of sales contracts, as well as the text of CESL, and concludes that the choice of CESL is not a choice of applicable law in the sense of the rules of private international law. The scope of the Regulation is limited to the use for cross-border transactions for the sale of goods for B2C and B2B for the supply of digital content and related services, excluding mixed contracts and loan agreements, if the parties of the agreement have agreed to its application. The regulation of CESL includes general principles, requirements for pre-contractual information, electronic communications contracts, peculiarities of the conclusion of a contract, the right to waive the contract, the rules for interpreting the contract and the consequences of the definition of unfair contract terms, provisions for compensation, restitution. According to the author, the rejection of the CESL and proposed replacements directives is a deep disappointment for business and the scientific community. The EU is now returning to the fragmentary regulation of contractual relations, as it was at the beginning of its existence. The EU is now returning to the fragmentary regulation of contract relations, as it was at the beginning of its existence, since the proposed new directives are limited to issues of compliance with the agreement with the consumer and means of consumer protection. Potential CESL users advocate deeper harmonization of European contract law. The particularity and advantage of CESL should have been that it would be an optional instrument that would only have been used when the parties gave it a mutual consent, leaving the current contractual right of the member states.

Keywords: *EU contract law, harmonization, sales, consumer protection, single digital market, EU internal market.*

